

Asia: VN/24516/2023

Asetusluonnos asukasvalinnan tulorajoista valtion tukemissa vuokra-asunnoissa

Enimmäistulorajojen käyttöönottamisen vaikutukset

Kannatatteko enimmäistulorajojen käyttöönottamista arava- ja pitkän korkotuen vuokra-asuntojen asukasvalinnassa?

Kyllä

Minkälaisia vaikutuksia enimmäistulorajojen käyttöönottamisella olisi mielestänne uusille asunnonhakijoille?

-

Minkälaisia vaikutuksia enimmäistulorajojen käyttöönottamisella olisi mielestänne asunnon vaihtoa hakeville?

-

Minkälaisia vaikutuksia enimmäistulorajojen käyttöönottamisella olisi mielestänne vuokraloyhteisölle ja/tai kunnalle?

-

Minkälaisia vaikutuksia enimmäistulorajojen käyttöönottamisella olisi mielestänne yhteiskunnallisesti?

-

Ehdotetut enimmäistulorajat

Miten hyvin ehdotetut tulorajat ohjaisivat asunnot pienituloisille?

-

Tähän voitte perustella vastausta edelliseen kysymykseen.

-

Olisiko ehdotetuilla tulorajoilla vaikutusta asuinalueiden eriytymiskehitykseen?

-

Tähän voitte perustella vastausta edelliseen kysymykseen.

-

Poikkeaminen enimmäistulorajoista

Miten hyödyllisenä pidätte ehdotusta siitä, että asunnonhakijan muualla pysyvästi asuva alle 18-vuotias lapsi voitaisiin ottaa huomioon hakijan (yleensä etävanhemman) enimmäistulorajaa määriteltäessä, jos hakija ei muuten kykenisi hankkimaan lapsen hoidon kannalta tarvetta vastaavaa asuntoa?

-

Miten hyödyllisenä pidätte asukasvalinta-asetuksen 7 §:n mukaista tilapäistä poikkeamislupaa (yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaiset ja tarpeelliset tilanteet sekä erittäin kiireelliset tilanteet) enimmäistulorajoista poikkeamisen kannalta?

-

Miten hyödyllisenä pidätte asukasvalinta-asetuksen 8 §:ssä säädettyä poikkeamismahdollisuutta (kun asukasvalintaperusteiden mukaiset edellytykset täyttäviä hakijoita ei ole) enimmäistulorajoista poikkeamisen kannalta?

-

Muuta lausuttavaa asetusluonnoksesta

Voitte kirjoittaa muut kommenttinne asiasta tai tarvittaessa koko lausunnon alla olevaan tekstikenttään

Kelan lausunto asetusluonnoksesta asukasvalinnan tulorajoista valtion tukemissa vuokra-asunnoissa

Muistiolounnoksessa on todettu, että vireillä olevat sosiaaliturvan muutokset voivat tulevaisuudessa lisätä hakeutumista ARA-vuokra-asuntoihin. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta (HE 74/2023 vp) esitetään vähennyksiä vuokra-asukkaiden asumistukeen sekä omistusasukkaiden asumistuen lakkauttamista. Muistiolounnoksen mukaan muutokset voivat aiheuttaa kotitalouksille tarvetta hakeutua omistusasumisesta vuokra-asumiseen tai nykyistä edullisempaan vuokra-asuntoon, mikä voi lisätä asuntohakemuksia ja neuvonnan tarvetta. Lisäksi hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta (HE 58/2023 vp) sisältää muun muassa ehdotuksen kolmen kuukauden määräajasta, jonka kuluessa toimeentulotuen hakijan olisi hankittava edullisempi asunto, jos hänen asumismenonsa ylittäisivät tarpeellisen suuruisena pidettävän määrän. Määräajan jälkeen asumismenoja ei enää hyväksyttäisi täysimääräisinä. Muistiolounnoksessa todetaan, että edellä mainittujen esitysten sekä ARA-vuokra-asuntojen enimmäistulorajojen käyttöönoton yhteisvaikutuksena voi olla asukasvalintaprosessin hidastumista. Lisäksi yleistä asumistukea nykyisin saavilla voi tulla siirtymää ARA-vuokra-asuntoihin ja asumistuen tarve vähentyä, mikä on yksi

esitysten yhteinen tavoite. Yleisen asumistuen tarpeen väheneminen ei kuitenkaan välttämättä ole suorana seurauksena, koska ARA-vuokriin kohdistuu voimakkaita nousupaineita.

Kelan pitää erityisen hyvänä, että muistiluonnoksessa on otettu huomioon vireillä olevat sosiaaliturvan muutokset ja arvioitu niiden mahdollisia yhteisvaikutuksia. Kela yhtyy tältä osin muistiluonnoksessa esitettyihin näkemyksiin. Kela toteaa, että yleisen asumistuen saaminen riippuu ruokakunnan tuloista, ja tulorajat, joilla yleistä asumistukea ei asumismenoista riippumatta enää saa, ovat pienemmät kuin muistiossa esitetyt asukasvalinnan tulorajat. Toimeentulotuki on puolestaan viimesijainen etuus, jossa oikeus toimeentulotukeen ratkaistaan arvioimalla hakijan tuen tarve toimeentulotukilain mukaan ja tekemällä laskelma tuloista, varoista ja menoista. Yleisen asumistuen ja toimeentulotuen piirissä olevat henkilöt ovat niin pienituloisia, että he käytännössä aina alittavat asetusluonnoksen mukaiset asukasvalinnan tulorajat. Kelan näkemyksen mukaan asetusluonnoksella ei siten olisi välittömiä vaikutuksia etuuskäsittelyyn.

Kela toteaa, että muistiluonnoksen perusteella suurin osa ARA-asuntoja hakevista ruokakunnista alittaisi asetusluonnoksen mukaiset tulorajat. Näin ollen suurin osa nykyisin ARA-asuntoja hakeneista ruokakunnista voisi edelleen pysyä ARA-asuntojen piirissä. Asetusluonnoksen mukaisten tulorajojen perusteella myös useisiin eri ammattiryhmiin kuuluvat palkansaajat voisivat edelleen saada valtion tukeman vuokra-asunnon. Kela pitää segregaaation torjumisen näkökulmasta hyvänä, että tulorajoista huolimatta erityyppisillä ruokakunnilla, kuten monilla työssäkäyvillä ruokakunnilla on edelleen mahdollisuus valtion tukemaan vuokra-asuntoon.

Muistiluonnoksen mukaan asukasvalinnan tavoitteena on, että arava- ja korkotukivuokra-asunnot osoitetaan vuokra-asuntoa eniten tarvitseville ruokakunnille ja samalla pyritään vuokratalon monipuoliseen asukasrakenteeseen ja sosiaalisesti tasapainoiseen asuinalueeseen. Kelan näkemyksen mukaan esitetyt tulorajat tulisivat edistämään asukasvalinnan taustalla olevia tavoitteita. Edellä esitetyistä syistä Kela kannattaa enimmäistulorajojen käyttöönottamista arava- ja pitkän korkotuen vuokra-asuntojen asukasvalinnassa.

Pasi Pajula

Toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskuksen päällikkö

Jeetu Metsälaakso

Juristi

Metsälaakso Jeetu
Kansaneläkelaitos